

Indlægsseddel: Information til brugeren

Aranesp 10 mikrogram injektionsvæske, opløsning i fyldt pen (SureClick)
Aranesp 15 mikrogram injektionsvæske, opløsning i fyldt pen (SureClick)
Aranesp 20 mikrogram injektionsvæske, opløsning i fyldt pen (SureClick)
Aranesp 30 mikrogram injektionsvæske, opløsning i fyldt pen (SureClick)
Aranesp 40 mikrogram injektionsvæske, opløsning i fyldt pen (SureClick)
Aranesp 50 mikrogram injektionsvæske, opløsning i fyldt pen (SureClick)
Aranesp 60 mikrogram injektionsvæske, opløsning i fyldt pen (SureClick)
Aranesp 80 mikrogram injektionsvæske, opløsning i fyldt pen (SureClick)
Aranesp 100 mikrogram injektionsvæske, opløsning i fyldt pen (SureClick)
Aranesp 130 mikrogram injektionsvæske, opløsning i fyldt pen (SureClick)
Aranesp 150 mikrogram injektionsvæske, opløsning i fyldt pen (SureClick)
Aranesp 300 mikrogram injektionsvæske, opløsning i fyldt pen (SureClick)
Aranesp 500 mikrogram injektionsvæske, opløsning i fyldt pen (SureClick)
darbepoetin alfa

Læs denne indlægsseddel grundigt, inden De begynder at bruge dette lægemiddel, da den indeholder vigtige oplysninger.

- Gem indlægssedlen. De kan få brug for at læse den igen.
- Spørg lægen, apotekspersonalet eller sygeplejersken, hvis der er mere, De vil vide.
- Lægen har ordineret Aranesp til Dem personligt. Lad derfor være med at give det til andre. Det kan være skadeligt for andre, selvom de har de samme symptomer, som De har.
- Kontakt lægen, apotekspersonalet eller sygeplejersken, hvis en bivirkning bliver værre, eller De får bivirkninger, som ikke er nævnt i denne indlægsseddel (se afsnit 4).

Se den nyeste indlægsseddel på www.indlaegsseddel.dk.

Oversigt over indlægssedlen

1. Virkning og anvendelse
2. Det skal De vide, før De begynder at bruge Aranesp
3. Sådan skal De bruge Aranesp
4. Bivirkninger
5. Opbevaring
6. Pakningsstørrelser og yderligere oplysninger

1. Virkning og anvendelse

Deres læge har ordineret Aranesp (et lægemiddel mod blodmangel) til Dem for at behandle Deres blodmangel. Blodmangel vil sige, at Deres blod ikke indeholder et tilstrækkeligt antal røde blodlegemer. Symptomerne kan være træthed, mathed og åndenød.

Aranesp virker på nøjagtig samme måde som det naturligt forekommende hormon erythropoietin. Erythropoietin produceres i nyrerne og stimulerer Deres knoglemarv til at producere flere røde blodlegemer. Det aktive stof i Aranesp er darbepoetin alfa som er fremstillet ved hjælp af genteknologi i ovarieceller fra kinesiske hamstre (CHO-K1).

Hvis De lider af kronisk nyresvigt

Aranesp bruges til at behandle symptomatisk blodmangel (anæmi) ved kronisk nyresvigt hos voksne og børn. Ved nyresvigt producerer nyrerne ikke nok af det naturlige hormon erythropoietin, hvilket ofte kan forårsage blodmangel.

Fordi det vil tage Deres krop lidt tid at producere røde blodlegemer vil det vare omkring fire uger før De vil mærke nogen effekt. Deres normale dialyserutine vil ikke påvirke Aranesps evne til at behandle Deres blodmangel.

Hvis De er i kemoterapi

Aranesp bruges til at behandle symptomatisk blodmangel hos voksne cancerpatienter med ikke-myeloid malignitet som er i kemoterapi.

En af hovedbivirkningerne ved kemoterapi er, at den forhindrer knoglemarven i at producere tilstrækkeligt mange røde blodlegemer. Ved slutningen af Deres kemoterapibehandling vil antallet af Deres røde blodlegemer falde, især hvis De har fået meget kemoterapi, og dermed forårsage blodmangel.

2. Det skal De vide, før De begynder at bruge Aranesp

Brug ikke Aranesp

- hvis De er allergisk over for darbepoetin alfa eller et af de øvrige indholdsstoffer i dette lægemiddel angivet i afsnit 6.
- hvis De har fået stillet diagnosen forhøjet blodtryk, og blodtrykket ikke kan kontrolleres med anden medicin, der er ordineret af Deres læge.

Advarsler og forsigtighedsregler

Kontakt lægen, apotekspersonalet eller sygeplejersken, før De bruger Aranesp.

Fortæl Deres læge, hvis De **lider af** eller **tidligere har lidt af**:

- forhøjet blodtryk, der behandles med anden medicin ordineret af Deres læge,
- seglcelleanæmi,
- epileptiske anfald,
- kramper (krampeanfald),
- leversygdom,
- signifikant mangel på effekt af lægemidler, der bruges til behandling af blodmangel,
- latexallergi (nålehætten på den fyldte pen indeholder et derivat af latex) eller
- hepatitis C.

Forsigtighedsregler:

- Hvis De har symptomer, der omfatter unormal træthed og mangel på energi, kan det betyde, at De har *pure red cell* aplasi (PRCA), der er blevet rapporteret hos patienter. PRCA betyder, at kroppen har standset eller reduceret produktionen af røde blodlegemer, hvilket medfører alvorlig anæmi. Hvis De oplever disse symptomer, skal De kontakte din læge, som vil finde det bedste handlingsforløb til behandling af Deres anæmi.
- Vær særlig forsigtig med andre produkter, der stimulerer produktionen af røde blodlegemer: Aranesp er ét produkt blandt en gruppe produkter, der stimulerer produktionen af røde blodlegemer, som det humane protein erythropoietin gør. Deres læge bør altid registrere nøjagtigt det produkt, De bruger.
- Lægen vil kontrollere Deres dosis af Aranesp, hvis De har kronisk nyresvigt, og især, hvis De ikke reagerer ordentligt på Aranesp. Det skyldes, at risikoen for at få problemer med hjerte eller blodkar og risikoen for hjerteanfald (myokardieinfarkt), hjerneblødning og død kan blive større, hvis Deres dosis af Aranesp gentagne gange forhøjes.

- Deres læge skal forsøge at holde Deres hæmoglobinkoncentration på mellem 10 g/dl (6,2 mmol/l) og 12 g/dl (7,5 mmol/l). Deres læge vil kontrollere, at Deres hæmoglobinkoncentration ikke overskrider et bestemt niveau, da høje hæmoglobinkoncentrationer kan medføre, at De kommer i risikogruppe for at få problemer med hjerte eller blodkar, og øge risikoen for hjerteanfald (myokardieinfarkt), hjerneblødning og død.
- Hvis De har symptomer, der blandt andet kan være kraftig hovedpine, døsighed, forvirring, synsforstyrrelser, kvalme, opkastning eller kramper (krampeanfald), kan det betyde, at De har et meget højt blodtryk. Kontakt Deres læge, hvis De får disse symptomer.
- Hvis du er cancerpatient, skal du være opmærksom på, at Aranesp kan fungere som blodcellevækstfaktor og at det under visse omstændigheder kan have en negativ virkning på din cancer. En blodtransfusion kan være at foretrække afhængigt af din individuelle situation. Du bedes tale med din læge om dette.
- Hos raske mennesker kan ukorrekt anvendelse medføre livstruende problemer med hjerte og kredsløb.
- Der er rapporteret om alvorlige hudreaktioner, herunder Stevens-Johnsons syndrom (SJS) og toksisk epidermal nekrolyse (TEN), i forbindelse med behandling med epoetin. SJS/TEN kan i begyndelsen vise sig på kroppen som rødlige pletter, der ligner skydeskiver, eller runde pletter, ofte med blærer i midten. Desuden kan der opstå sår i mund, hals og næse, på kønsorganerne og i øjnene (røde og hævede øjne). Disse alvorlige hududslæt kommer ofte efter feber og/eller influenzalignende symptomer. Udslættet kan udvikle sig til omfattende afskalning af hud og livstruende komplikationer.
Stop med at tage Aranesp og kontakt straks Deres læge eller søg anden lægehjælp, hvis De får et alvorligt udslæt eller et eller flere af disse andre hudsymptomer.

Brug af anden medicin sammen med Aranesp

Fortæl altid lægen eller apotekspersonalet, hvis De bruger anden medicin, for nylig har brugt anden medicin eller planlægger at bruge anden medicin.

Ciclosporin og tacrolimus (lægemidler, der undertrykker immunsystemet) kan påvirkes af antallet af røde blodlegemer i Deres blod. Det er derfor vigtigt, at De fortæller lægen, hvis De får nogle af disse lægemidler.

Brug af Aranesp sammen med mad og drikke

Mad og drikkevarer påvirker ikke virkningen af Aranesp.

Graviditet og amning

Hvis De er gravid eller ammer, har mistanke om, De er gravid, eller planlægger at blive gravid, skal De spørge Deres læge eller apotekspersonalet til råds, før De tager dette lægemiddel.

Aranesp er ikke blevet testet på gravide kvinder. Det er vigtigt at fortælle Deres læge, hvis De:

- er gravid,
- tror De er gravid eller
- planlægger at blive gravid.

Det vides ikke, om darbepoetin alfa udskilles i mælken hos mennesker. De skal stoppe med at amme, hvis De tager Aranesp.

Trafik- og arbejdssikkerhed

Aranesp påvirker ikke evnen til at køre bil eller betjene maskiner.

Aranesp indeholder natrium

Dette lægemiddel indeholder mindre end 1 mmol (23 mg) natrium pr. dosis, dvs. det er i det væsentlige natriumfrit.

3. Sådan skal De bruge Aranesp

Tag altid lægemidlet nøjagtigt efter lægens eller apotekspersonalets anvisning. Er De i tvivl, så spørg lægen eller apotekspersonalet.

Ud fra blodprøveresultater har Deres læge vurderet, at De har behov for Aranesp, fordi Deres hæmoglobinkoncentration er på 10 g/dl (6,2 mmol/l) eller derunder. Deres injektion skal gives under huden (subkutan), og De kan bruge den fyldte pen med Aranesp til det. Deres læge vil fortælle Dem, hvor meget og hvor ofte De skal tage Aranesp for at opretholde en hæmoglobinkoncentration på mellem 10 g/dl (6,2 mmol/l) og 12 g/dl (7,5 mmol/l). Dette kan variere afhængigt af, om De er voksen eller barn.

Selv-injektion af Aranesp

Deres læge har besluttet, at den fyldte pen med Aranesp er den bedste måde for Dem, en sygeplejerske eller andet plejepersonale at injicere Aranesp på. Deres læge, sygeplejerske eller farmaceut vil vise Dem, hvordan De injicerer Dem selv med den fyldte pen. Forsøg ikke at injicere Dem selv, hvis De ikke er blevet instrueret i det. **De må aldrig selv injicere Aranesp i en vene. Den fyldte pen er kun konstrueret til injektion i området under huden.**

Instruktioner i anvendelse af den fyldte pen findes i afsnittet sidst i denne indlægsseddel.

Hvis De lider af kronisk nyresvigt

Hos alle voksne og børn (≥ 1 år) med kronisk nyresvigt gives Aranesp som en enkelt indsprøjtning med den fyldte pen under huden (subkutan).

For at kontrollere Deres anæmi vil initialdosis af Aranesp pr. kilogram legemsvægt være enten:

- 0,75 mikrogram én gang hver anden uge eller
- 0,45 mikrogram én gang ugentligt.

Hos voksne patienter, der ikke er i dialyse, kan der også anvendes en initialdosis på 1,5 mikrogram/kg én gang om måneden.

Alle voksne patienter og børn ≥ 1 år med kronisk nyresvigt kan, når deres anæmi er korrigeret, fortsætte med at få Aranesp som en enkelt injektion, enten én gang ugentligt eller én gang hver anden uge. For alle voksne og pædiatriske patienter ≥ 11 år, som ikke er i dialyse, kan Aranesp også gives som en injektion én gang om måneden.

Deres læge vil regelmæssigt tage blodprøver for at måle, hvordan Deres anæmi reagerer på behandlingen og justere Deres dosis hver fjerde uge, hvis det er nødvendigt for at sikre langvarig kontrol af anæmien.

Lægen vil bruge den laveste effektive dosis til kontrol af symptomerne på anæmi.

Hvis De ikke reagerer tilstrækkeligt på Aranesp, vil lægen kontrollere Deres dosis og informere Dem, hvis De skal ændre Deres dosis af Aranesp.

Deres læge vil jævnligt kontrollere Deres blodtryk, hyppigst i begyndelsen af behandlingen.

I nogle tilfælde vil Deres læge anbefale, at De tager et jerntilskud.

Deres læge kan beslutte at ændre administreringsform (enten under huden eller i en vene). Hvis denne ændring sker, vil De starte med den samme dosis som De fik tidligere, og Deres læge vil tage blodprøver for at sikre sig at Deres blodmangel stadig behandles korrekt.

Hvis Deres læge beslutter at skifte Deres behandling fra r-HuEPO (genfremstillet erythropoietin) til Aranesp, vælger lægen også, om De skal have en Aranesp-injektion én gang om ugen eller én gang hver anden uge. Det injiceres på samme måde som r-HuEPO, men Deres læge vil fortælle hvilken dosis De skal tage og hvornår De skal tage den og vil om nødvendigt justere Deres dosis.

Hvis De er i kemoterapi

Aranesp gives som en enkeltdosis injektion enten én gang om ugen eller én gang hver tredje uge under huden.

For at rette op på Deres blodmangel, vil initialdosis være:

- 500 mikrogram én gang hver tredje uge (6,75 mikrogram Aranesp pr. kilo kropsvægt) eller
- 2,25 mikrogram Aranesp (én gang ugentligt) pr. kilogram kropsvægt.

Deres læge vil regelmæssigt tage blodprøver for at måle, hvorledes effekten på Deres blodmangel er, og vil om nødvendigt tilpasse dosis. Behandlingen skal fortsætte til cirka 4 uger efter endt kemoterapi. Deres læge vil informere Dem om, hvornår De skal stoppe Deres Aranesp-behandling.

I nogle tilfælde vil Deres læge anbefale, at De tager et jerntilskud.

Hvis De har brugt for meget Aranesp

De kan få alvorlige problemer, for eksempel meget højt blodtryk, hvis De tager mere Aranesp, end De har brug for. Hvis det sker, skal De kontakte Deres læge, sygeplejerske eller apotek. Hvis De føler Dem utilpas på nogen måde, bør De omgående kontakte Deres læge, sygeplejerske eller apotek.

Hvis De har glemt at bruge Aranesp

De må ikke tage en dobbeltdosis som erstatning for den glemte dosis.

Hvis De har glemt en dosis Aranesp, kontakt da Deres læge for at aftale, hvornår De skal indsprøjte den næste dosis.

Hvis De holder op med at bruge Aranesp

Hvis De ønsker at holde op med at bruge Aranesp, skal De først drøfte det med Deres læge.

4. Bivirkninger

Dette lægemiddel kan som alle andre lægemidler give bivirkninger, men ikke alle får bivirkninger.

Følgende bivirkninger er opstået for nogle patienter, som fik Aranesp:

Patienter med kronisk nyresvigt

Meget almindelig: kan ramme mere end 1 ud af 10 personer

- Forhøjet blodtryk (hypertension)
- Allergiske reaktioner

Almindelig: kan ramme op til 1 ud af 10 personer

- Slagtilfælde
- Smerter på injektionsstedet
- Udslæt og/eller hudrødmen

Ikke almindelig: kan ramme op til 1 ud af 100 personer

- Blodpropper (trombose)
- Krampeanfald
- Blodudtrædning og blødning ved injektionsstedet
- Blodpropper ved dialyseadgang

Ikke kendt: kan ikke vurderes ud fra forhåndenværende data

- *Pure red cell* aplasi (PRCA) – (anæmi, unormal træthed, mangel på energi)

Cancerpatienter

Meget almindelig: kan ramme mere end 1 ud af 10 personer

- Allergiske reaktioner

Almindelig: kan ramme op til 1 ud af 10 personer

- Forhøjet blodtryk (hypertension)
- Blodpropper (trombose)
- Smerter på injektionsstedet
- Udslæt og/eller hudrødmen
- Væskeophobning (ødem)

Ikke almindelig: kan ramme op til 1 ud af 100 personer

- Krampeanfald
- Blodudtrædning og blødning ved injektionsstedet

Alle patienter

Ikke kendt: kan ikke vurderes ud fra forhåndenværende data

- Alvorlige allergiske reaktioner, som kan omfatte:
 - Pludselig, livstruende overfølsomhedsreaktion (anafylaksi)
 - Opsvulmen af ansigt, læber, mund, tunge eller hals, hvilket kan føre til besvær med at synke eller trække vejret (angioødem)
 - Stakåndethed (allergisk bronkospasme)
 - Hududslæt
 - Nældefeber (urticaria)
- Der er rapporteret om alvorlige hududslæt, herunder Stevens-Johnsons syndrom (SJS) og toksisk epidermal nekrolyse (TEN), i forbindelse med behandling med epoetin. Dette kan vise sig på kroppen som rødlige pletter, der ligner skydeskiver, eller runde pletter, ofte med blærer i midten, hudafskalning, sår i mund, hals og næse, på kønsorganerne og i øjnene og kan komme efter feber og influenzalignende symptomer.
Stop med at tage Aranesp og kontakt straks Deres læge eller søg anden lægehjælp, hvis De får disse symptomer (se afsnit 2).

Indberetning af bivirkninger

Hvis De oplever bivirkninger, bør De tale med Deres læge, apotekspersonalet eller sygeplejersken. Dette gælder også mulige bivirkninger, som ikke er medtaget i denne indlægsseddel. De eller Deres pårørende kan også indberette bivirkninger direkte (se nedenfor). Ved at indrapportere bivirkninger kan De hjælpe med at fremskaffe mere information om sikkerheden af dette lægemiddel.

Lægemiddelstyrelsen
Axel Heides Gade 1
DK-2300 København S
Websted: www.meldenbivirkning.dk

5. Opbevaring

Opbevar lægemidlet utilgængeligt for børn.

Brug ikke lægemidlet efter den udløbsdato, der står på pakningen og på etiketten til den fyldte pen efter EXP. Udløbsdatoen er den sidste dag i den nævnte måned.

Opbevares i køleskab (2 °C – 8 °C). Må ikke nedfryses. Brug ikke Aranesp, hvis De tror, at det har været nedfrosset.

Den fyldte pen opbevares i den ydre pakning for at beskytte mod lys.

Når pennen er taget ud af køleskabet og har været opbevaret ved stuetemperatur i ca. 30 minutter før injektionen, skal den anvendes indenfor 7 dage eller bortskaffes.

Brug ikke lægemidlet, hvis indholdet i pennen er grumset, eller der er partikler i det.

Spørg apotekspersonalet, hvordan De skal bortskaffe medicinrester. Af hensyn til miljøet må De ikke smide medicinrester i afløbet, toilettet eller skraldespanden.

6. Pakningsstørrelser og yderligere oplysninger

Aranesp indeholder:

- Aktivt stof: darbepoetin alfa, r-HuEPO (erythropoietin, produceret ved hjælp af genteknologi). Aranesp leveres i fyldte penne som indeholder 10, 15, 20, 30, 40, 50, 60, 80, 100, 130, 150, 300 eller 500 mikrogram darbepoetin alfa.
- Øvrige indholdsstoffer: natriumdihydrogenphosphat, dinatriumphosphat, natriumchlorid, polysorbat 80 og vand til injektionsvæsker.

Udseende og pakningsstørrelser

Aranesp er en klar, farveløs eller svagt perlemorsfarvet opløsning i en fyldt pen.

Aranesp (SureClick) findes i pakninger med 1 fyldt pen eller 4 fyldte penne. Ikke alle pakningsstørrelser er nødvendigvis markedsført.

Indehaver af markedsføringstilladelsen og fremstiller

Amgen Europe B.V.
Minervum 7061
4817 ZK Breda
Holland

Hvis De ønsker yderligere oplysninger om dette lægemiddel, skal De henvende Dem til den lokale repræsentant for indehaveren af markedsføringstilladelsen:

Danmark

Amgen, filial af Amgen AB, Sverige
Tlf: +45 39617500

Denne indlægsseddel blev senest ændret februar 2021.

Andre informationskilder

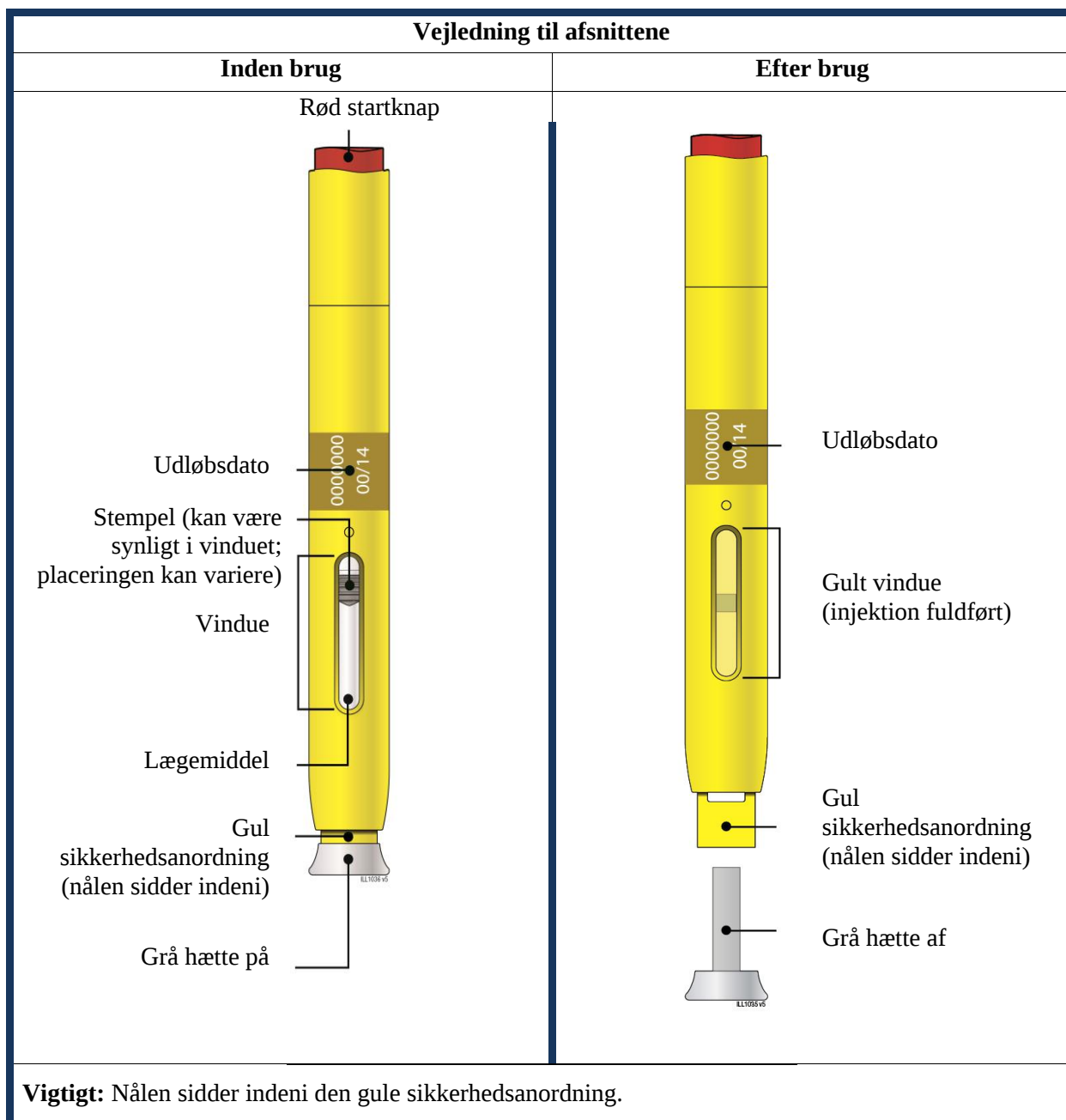
De kan finde yderligere oplysninger om Aranesp på Det Europæiske Lægemiddelagenturs hjemmeside <http://www.ema.europa.eu> og på Lægemiddelstyrelsens hjemmeside <http://www.laegemiddelstyrelsen.dk>.

Denne indlægsseddel findes på alle EU-/EØS-sprog på Det Europæiske Lægemiddelagenturs hjemmeside.

Brugsanvisning

Det er vigtigt, at De eller Deres omsorgsperson ikke forsøger at foretage injektionen uden først at have modtaget undervisning fra sundhedspersonalet.

Der findes andet undervisningsmateriale til undervisning i, hvordan De selv bruger Aranesp fyldt pen, en attrap-pen til demonstrationsbrug samt en brugsanvisning i plakatstørrelse til patienter/omsorgspersoner med nedsat syn.

Vigtigt

Læs disse vigtige oplysninger, inden De bruger Aranesp SureClick fyldt pen:

Opbevaring af Aranesp SureClick fyldt pen

- Opbevar den fyldte pen og alle lægemidler utilgængeligt for børn.
- Opbevar den fyldte pen i den ydre æske for at beskytte mod lys eller fysisk beskadigelse.
- Opbevar den fyldte pen i køleskabet (2 °C – 8 °C).
- Når den fyldte pen er taget ud af køleskabet og har stået ved stuetemperatur (op til 25 °C) i cirka 30 minutter inden injektion, skal den enten bruge inden for syv dage eller bortskaffes.
- ✗ Opbevar **ikke** den fyldte pen i ekstrem varme eller kulde. Den må for eksempel ikke opbevares i handske- eller bagagerummet på din bil.
- ✗ Må **ikke** nedfryses. Brug ikke Aranesp, hvis De tror, at den har været frosset.

Brug af Aranesp SureClick fyldt pen

- Sundhedspersonalet har ordineret, at De skal foretage injektionen med den fyldte pen med Aranesp i vævet lige under huden (subkutan brug).
- ✗ Brug **ikke** den fyldte pen efter udløbsdatoen på mærkaten. Udløbsdatoen er den sidste dag i den nævnte måned.
- ✗ Ryst **ikke** den fyldte pen.
- ✗ Tag **ikke** den grå beskyttelseshætte af den fyldte pen, før De er klar til at tage injektionen.
- ✗ Brug **ikke** den fyldte pen, hvis den er blevet tabt på en hård overflade. Dele af den fyldte pen kan være blevet ødelagt, hvilket De muligvis ikke vil kunne se. Brug en ny fyldt pen.
- Den grå hætte i pennen indeholder tørt naturgummi fremstillet af latex. Fortæl det til sundhedspersonalet, hvis De er allergisk over for latex.

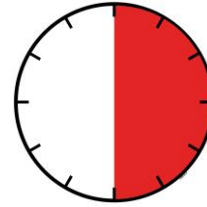
Kontakt Deres læge eller sundhedspersonalet, hvis De har brug for yderligere oplysninger eller hjælp.

Trin 1: Forbered

A Tag en fyldt pen ud af kartonen.

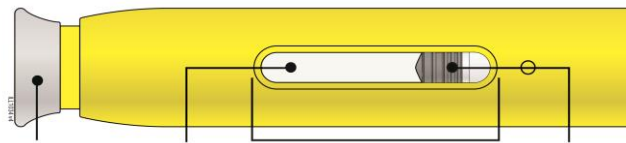
Tag forsigtigt den fyldte pen ud af den ydre æsken.
Sæt kartonen med eventuelle ubrugte, fyldte penne tilbage i køleskabet.
Lad den fyldte pen nå stuetemperatur i mindst 30 minutter inden injektion.

- ✗ Læg **ikke** den fyldte pen tilbage i køleskabet, når den først har nået stuetemperatur.
- ✗ Opvarm **ikke** den fyldte pen med varmt vand eller i mikrobølgeovn.
- ✗ Efterlad **ikke** den fyldte pen i direkte sollys.
- ✗ Ryst **ikke** den fyldte pen.
- ✗ Fjern **ikke** den grå hætte fra den fyldte pen endnu.

30 minutter

B Inspicér den fyldte pen.

Grå hætte på
(nålen sidder indeni)

Lægemiddel

Vindue

Stempel
(placering kan variere)

Sørg for, at lægemidlet i vinduet er en klar og farveløs væske.

- Kontrollér, at dosen er korrekt som ordineret af sundhedspersonalet.
- **De kan måske se stemplet et andet sted i vinduet, alt efter styrken.**
- ✗ Brug **ikke** den fyldte pen, hvis lægemidlet er uklart eller misfarvet eller indeholder flager eller partikler.
- ✗ Brug **ikke** den fyldte pen, hvis en enkelt del ser revnet eller ødelagt ud.
- ✗ Brug **ikke** den fyldte pen, hvis den grå hætte mangler eller ikke er sikkert fastgjort.
- ✗ Brug **ikke** den fyldte pen, hvis udløbsdatoen, der er trykt efter EXP på mærkaten, er overskredet.

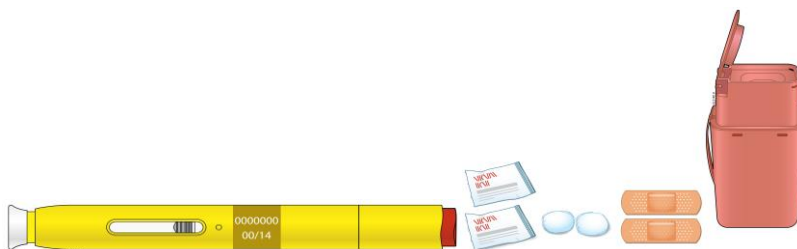
Hvis et af ovenstående tilfælde er gældende, skal De altid bruge en ny fyldt pen og kontakte sundhedspersonalet.

C Læg alt nødvendigt udstyr til injektionen frem.

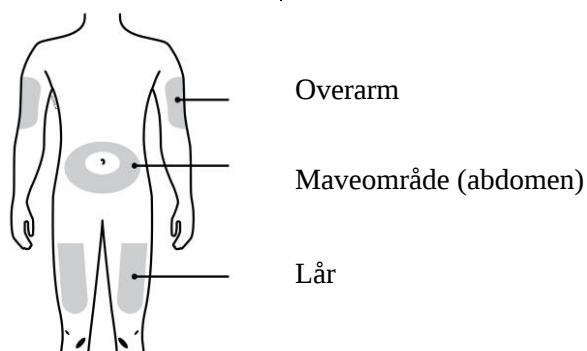
Vask Deres hænder grundigt med vand og sæbe.

Anbring følgende på en ren, veloplyst arbejdsflade:

- Ny fyldt pen
- Spritservietter
- Bomuldsbold eller gaze kompres
- Plaster
- Beholder til bortskaffelse af skarpe genstande

D Forbered og rengør injektionsstedet.

De kan bruge:

- Deres lår.
- Deres maveområde (abdomen) undtagen et område på **5 cm** omkring navlen.
- Det udvendige område af overarmen (kun hvis en anden person giver injektionen).

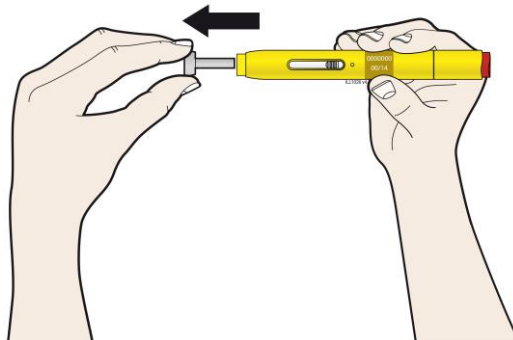
Rengør injektionsstedet med en spritserviet. Lad huden tørre.

- ✗ Rør **ikke** ved dette område igen inden injektionen.
- Vælg et nyt sted, hver gang De giver Dem selv en injektion. Hvis De vil foretage injektionen på det samme område på kroppen, skal De sørge for, at det ikke er det præcist samme injektionssted, som De brugte ved sidste injektion.
- ✗ Injicer **ikke** i områder, hvor huden er øm, har blå mærker, er rød eller hård.
- Undgå at injicere i hævet, tyk, rød eller skælet hud eller sår eller områder, hvor der er ar og strækmærker.

Vigtigt: Følg sundhedspersonalets anvisninger om valg af injektionssteder, der passer til dig, samt om at vælge et nyt sted til hver injektion.

Trin 2: Klargøring

- E** Træk kun den grå hætte af, når De er klar til at injicere. Lad **ikke** den grå hætte være taget af i mere end fem minutter. Det kan udtørre lægemidlet.

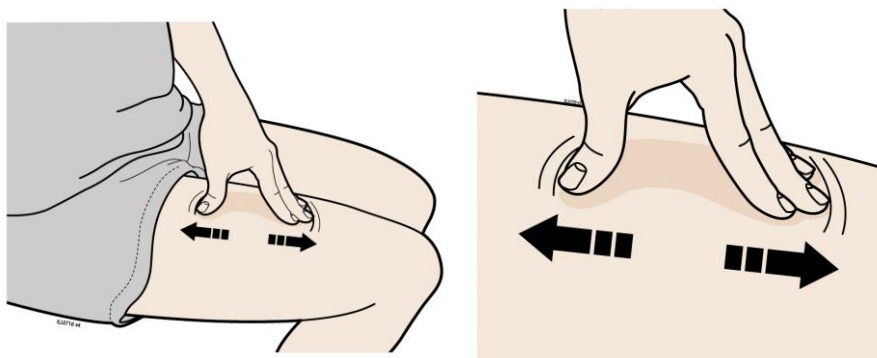
De vil muligvis kunne se en dråbe væske i spidsen af nålen eller den gule sikkerhedsanordning. Dette er normalt.

- ✗ Vrid eller bøj **ikke** den grå hætte.
- ✗ Sæt **ikke** den grå beskyttelseshætte tilbage på den fyldte pen.
- ✗ Tag **ikke** den grå beskyttelseshætte af den fyldte pen, før De er klar til at foretage injektionen.

Hvis De ikke er i stand til foretage injektionen, skal De straks kontakte Deres læge.

- F** Stræk huden ud eller knib den sammen ved injektionsstedet, så den danner en fast overflade.

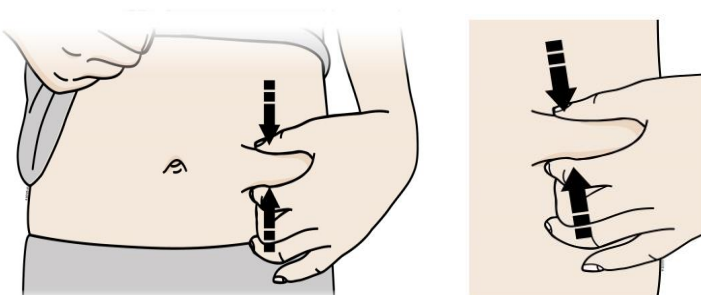
Strækkemetoden

Stræk huden ud ved at trykke ned på huden og med fast hånd bevæge tommelfingeren og resten af fingrene væk fra hinanden, så der skabes et udstrakt område på omkring **5 cm**.

ELLER

Knibemetoden

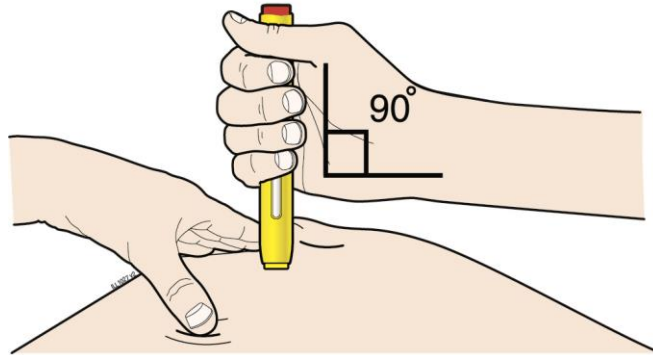

Knib huden fast sammen mellem tommelfingeren og resten af fingrene, så der skabes et område på omkring **5 cm**.

Vigtigt: Det er vigtigt, at De holder huden strakt eller sammenknæbet, mens De injicerer.

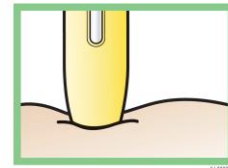
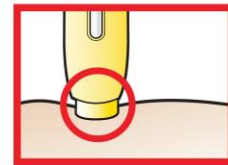
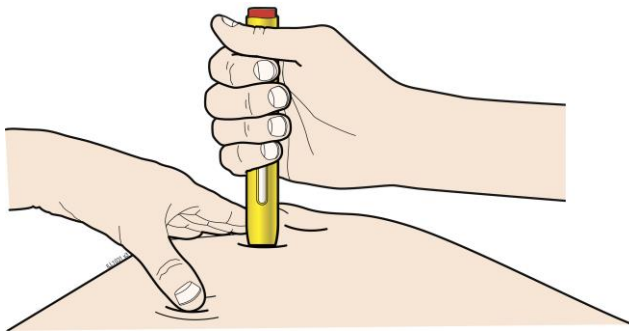
Trin 3: Injicer

- G** Bliv ved med at holde huden udstrakt eller knebet sammen. Tag den grå hætte af og **placer** den fyldte pen på huden i en vinkel af 90 grader.

Vigtigt: Undlad at røre ved den røde startknap endnu.

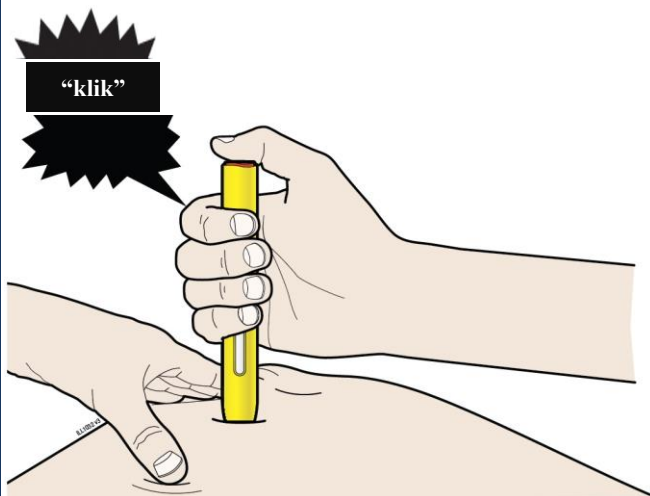
- H** **Tryk** med fast hånd den fyldte pen ned på huden, indtil den ikke kan trykkes længere ned. Sikkerhedsanordningen trækkes ind, når den skubbes mod et fast injektionsområde.

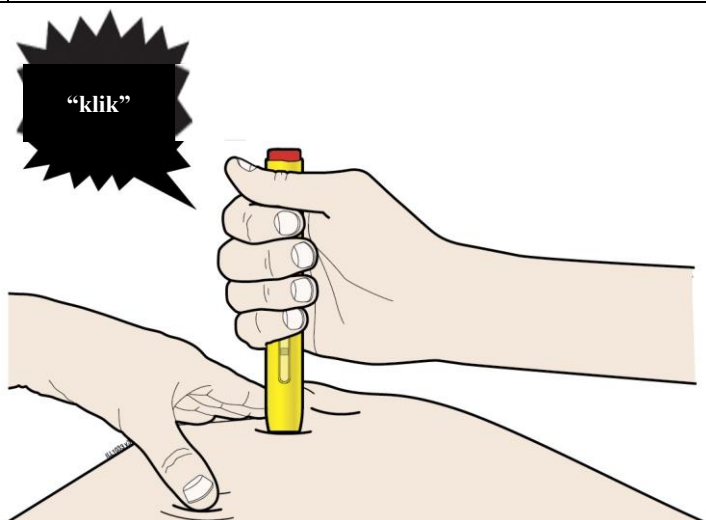
Den gule sikkerhedsanordning er trukket ind.

Vigtigt: De skal trykke den fyldte pen helt ned, men undgå at berøre den røde startknap, før De er klar til at injicere.

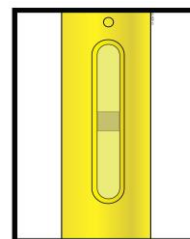
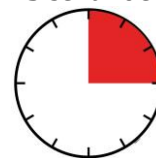
- I** Når De er klar til at injicere, skal De **trykke** på den røde startknap.

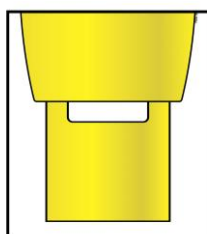
J Bliv ved med at **trykke** den fyldte pen ned på huden. Injektionen tager omkring 15 sekunder.

15 sekunder

Vinduet bliver gult,
når injektionen er færdig

Bemærk: Når De har fjernet den fyldte pen fra huden, dækkes nålen automatisk.

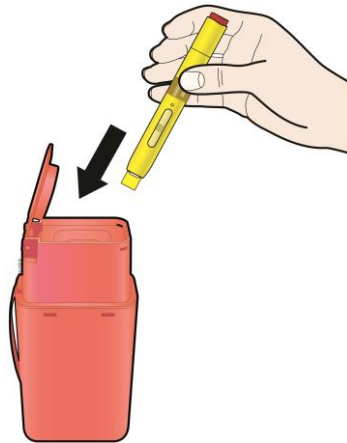
Vigtigt: Hvis De fjerner den fyldte pen, og vinduet ikke er gult, eller det ser ud som om lægemidlet stadig injiceres, har De ikke modtaget en fuld dosis. Kontakt straks sundhedspersonalet.

K Undersøg injektionsstedet.

- Hvis der er blod på injektionsstedet, skal De trykke ned på det med en bomuldsbold eller en gaze kompres. **Undgå** at gnide på injektionsstedet. Sæt om nødvendigt et plaster på.

Trin 4: Afslut

L Bortskaf den brugte fyldte pen og den grå hætte.

Læg den brugte fyldte pen i en beholder til bortskaffelse af skarpe genstande umiddelbart efter brug.

✗ Genbrug **ikke** den fyldte pen.

✗ Genbrug **ikke** den fyldte pen eller beholderen til bortskaffelse af skarpe genstande, og læg dem ikke i skraldespanden sammen med husholdningsaffald.

Tal med sundhedspersonalet om korrekt bortskaffelse. Der findes muligvis lokale retningslinjer for bortskaffelse.

Vigtigt: Opbevar altid beholderen til bortskaffelse af skarpe genstande utilgængeligt for børn